

בט אדר

ליל התקדש החג / ליל הסדר / לילה ביום יאיר

בית אהרן:

כל אחד ואחד יכול ליקח מלילות הללו / כל הפושט יד נותנין לו / לשמוח במצוות הלילה.

בית אהרן:

בשם אאמו"ר זצ"ל אמר כי מי שאינו מהרהר בתשובה בלילה הזאת הוא מבחינת אותו שמתו בשלושת ימי אפילה ח"ו.

בית אהרן:

"השיר לכם שיר הוא לעתיד, בליל התקדש החג כדרך הסדר שיש לו כך הוא העוה"ב שיהיה לו",
וכן כך הוא ביוהכ"פ, וכן הוא נקרא סדר כי זה הוא סדר על כל השנה.

אוהב ישראל:

מתעורר הזמן בכל שנה ושנה.

אוהב ישראל:

זמן מסוגל להשריש אמונה בבניו.

עבודת ישראל:

להיות בשמחה בלילה זה.

מנחם ציון:

יוכל לבוא לידי אמונה שלימה.

דברי מנחם:

זמן להכרית עריצים.

שו"ע ומשנ"ב סימן תע"ב:

יסדר שולחנו דרך חירות.

פרקי דרבי אליעזר:

אוצרות טללים נפתחים.

תרגום יונתן בן עוזיאל:

ליל שימורים גם לעתיד לבוא.

מנהגי מהרי"ל:

אז רוב ניסים הפלאת בלילה.

מנהגי מהרי"ל:

גודל חשיבות כל מנהגי הסדר.

דרך ה' לרמח"ל:

מצוות הסדר לעורר אורות הגאולה.

השל"ה הק':

לא לדבר שיחת חולין בלילה זו.

השל"ה הק':

טעמים גדולים נגלים ונסתרים.

החיד"א:

ליל שימורים לעוסקין במצוות.

מנהגי מהרי"ל:

מאוד חביבה מצות הסדר.

הרה"ק מאפסא:

ליל שימורים ע"י שמירה דוקא.

חק לניסן

כט אדר

מפתח הליקוטים

אור החיים הק':

כל ליל פסח יוצאים עוד ממצרים.

תורת אמת:

כולם שווים לטובה.

אבני זכרון:

המלאכים מקנאים בנו.

ליקוטי הלכות:

באין מוחין דגדלות.

תפארת שלמה (יומא דהילולא):

עצות והנהגות לקיים המצוות כראוי.

תפארת שלמה:

כל פמליא של מעלה באים.

ישמח ישראל:

כולם יוצאים מאפילה לאור גדול.

חובת התלמידים:

מעין עולם הבא.

ערוגת הבושם:

חשבון הנפש קודם הסדר.

אמרי פנחס:

קיטל, שלא שינו מלבושם.

דברי שמואל:

קיטל, להיות שמח בחלקו.

של"ה הק':

לעשות תשובה בער"ח ניסן.

תפילה מיוחדת לערב ראש חודש ניסן

מועד לכל חי להגר"ח פלאגי:

טוב ללמוד היום כ"ט ניסן מסכת אבות ששה פרקים ויחשב לו כנגד ששה סדרי משנה והיא סגולה נפלאה.

בשם הגר"ח זוננפלד זצוק"ל שמקובל בפי זקני ירושלים שהמסתפר בערב ראש חודש ניסן לא יסבול מכאבי ראש כל השנה. (ד"ב).

ימי הילולא

תרכ"ו: (פ) הרה"ק שלמה בהר"ר דב צבי הכהן רבינוביץ זי"ע התפארת שלמה מראדומסק.
תשע"ח: (פ) הרה"ק מרדכי בהרה"ק חיים מאיר זצוק"ל מויז'ניץ מונסי.

משניות - מסכת פסחים

ז הפסח שנזרק דמו, ואחר כך נודע שהוא טמא, הציץ מרצה. נטמא הגוף, אין הציץ מרצה, מפני שאמרו: הנזיר ועושה פסח, הציץ מרצה על טמאת הדם, ואין הציץ מרצה על טמאת הגוף. נטמא טמאת התהום, הציץ מרצה:

ח נטמא שלם או רבו, שורפין אותו לפני הבירה מעצי המערבה. נטמא מעוטו, והנותר, שורפין אותו בתצורותיהן או על גגותיהן מעצי עצמן. הציקנין שורפין אותו לפני הבירה בשביל להנות מעצי המערבה:

ט הפסח שיצא או שננטמא, ישלף מיד. נטמאו הבעלים או שמתו, תעבר פידוש ד"ע מברטנורא

ז. ואחר כך נודע שהוא טמא. הפסח או הדם: הציץ מרצה. ופטור מפסח שני: נטמא. בעליו טמאת הגוף במת: אין הציץ מרצה. וחייב בפסח שני, דהא בשעת זריקה לאו בר מעבד פסח הוא דרחמנא דחיייה: הנזיר. דכתיב (במדבר ו) וכי ימות מת עליו [וגו'] והימים הראשונים יפלו, דאם נטמא במת קדם הבאת קרבנותיו סותר: הציץ מרצה על טמאת הדם. ותגלחתו כשרה ומתיר לשמות יין ולטמא למתים: ואין הציץ מרצה על טמאת הגוף. ואם [טמא] בשעת הבאת קרבנותיו סותר הכל: נטמא. גופו: טמאת התהום. כל טמאת מת שלא ידע בה אדם קודם לכן, נקראת טמאת התהום: הציץ מרצה. דהלכה למשה מסיני שהתר טמאת התהום להם, כיון שלא הכיר בה אדם בטמאה זו מעולם, ואם נודע לו בטמאה זו אחר שהקריב פסחו, אין צריך לעשות פסח שני. וכן נזיר שנודע לו בטמאת התהום לאחר שהביא קרבנותיו אין צריך להביא קרבן טמאה, ולא אמרו טמאת התהום אלא בטמאת מת בלבד: ח. לפני הבירה. כל המקדש כלו קרוי בירה, ושורפים אותו שם כדי לבישן, שיזהרו שלא יבואו עוד לידי טמאה: מעצי המערבה. שלא לביש את מי שאין לו עצים: נטמא מעוטו. וכן נותר של פסח טהור: הציקנין. העצנין, צרי עין, שורפין אותו מעוט שננטמא, והנותר מפסח טהור, לפני הבירה: ט. הפסח שיצא. חוץ לחומה: ישלף מיד. בארבעה עשר ולא צריך לאשהווי עד הבקר של חמשה עשר כדי שתעבר צורתו, דהיינו שיבוא לידי נותר. ומיהו ביום טוב לא

חק לעיסן

כ"ט אדר

מסכת פסחים

צורתו וישרף בששה עשר. רבי יוחנן בן ברוקה אומר, אף זה ישרף מיד, לפי שאין לו אוכלין:

י העצמות, והגידין, והנותר, ישרפו בששה עשר. חל ששה עשר להיות בשבת, ישרפו בשבעה עשר, לפי שאינן דוחין לא את השבת ולא את יום טוב:

יא כל הנאכל בשור הגדול, יאכל בגדי הרך, וראשי כנפים והסחוסים. השובר את העצם בפסח הטחור, הרי זה לוקה ארבעים. אבל המותיר בטחור והשובר בטמא, אינו לוקה את הארבעים:

פירוש ר"ע מברטנורא

מצי שריף ליה דאין שורפין קדשים ביום טוב: נמאוי בעלים או שמותו. אין פסולו בגופו אלא מחמת דבר אחר: תעבר צורתו. ימתין עד שיבוא לידי נותר, ואחר כך ישרפו: אף זה ישרף מיד. רבי יוחנן בן ברוקה לא פליג אמתא קמא אלא כשנטמאו הבעלים או מתו קדם זריקת הדם דלא איחזי בשר באכילה והוה ליה כפסולו בגופו, ואין הלכה כרבי יוחנן בן ברוקה: י. העצמות. שאינו יכול לשברן מפני שנאסרה שבירת עצם, ונותר בהן מח וטעון שרפה: והגידין. שהן אסורין באכילה ואין חיבין עליהן מן התורה, כגון שמנו של גיד הנשה שהוא מתר אלא שישיראל קדושים נהגו בו אסור. אי נמי הגיד החיצון הסמוך לבשר שהוא אסור ואין חיבין עליו, ומן התורה הוי נותר, ולאכלו אי אפשר דרבנן אסרוהו: והנותר. בשר פסח שנתעצלו באכילתו ונתותר: בששה עשר. שהוא חלו של מועד, אף על פי שנפסל בבקר ראשון אין ראשי לשורפו ביום טוב, דשרפת קדשים עשה, ויום טוב עשה ולא תעשה, ואין עשה דוחה את לא תעשה ועשה: יא. כל הנאכל בשור הגדול. שכבר הקשה כל העתיד להקשות בו: ואל כל בגדי הרך. ראוי לאכילה בפסח בן שמונה ימים. אבל מה שאין נאכל בשור הגדול אין נמנין עליו בפסח אף על פי שעכשיו הוא רך, הואיל וסופו להקשות: וראשי כנפים והסחוסים. הכי קאמר, ומהו הנאכל בשור הגדול ראשי כנפים, הסחוס שקורין טנרו"ס בלע"ז שבראש כף הכתף ושאר סחוסים כגון תנוף האזן וסחוסי התזה והצלעות הקטנות שבסוף השדרה, הואיל ובשור הגדול נאכלים על ידי שליחה, יאכלו בגדי הרך עלי: אבל המותיר בטחור כו'. דכתיב (שמות יב) לא תותירו ממנו עד בקר והנותר ממנו עד בקר באש תשרופו, בא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה, לומר אם עברת על לאו, קים עשה שבו ואינך לוקה. אי נמי, דהוי לאו שאין בו מעשה, וכל לאו שאין בו מעשה, אין לוקין עליו: והשובר בטמא כו'. דכתיב (שם) ועצם לא תשברו בו, בכשר מזוהר על שבירת עצם ואינו מזוהר על שבירת עצם כפסול:

קיצשו"ע עם פסקי משנ"ב

ו. לא יתנם בכלי שקהיה בו דבש או שאר מי פרות, אלא אם הגעילו קדם, מכל-שכן שלא יתנם בכלי שקהיה בו דבר חריף אפלו לא היה חמץ, משום דעל ידי דבר חריף, ממהר להחמיץ, ואפלו¹ הגעלה לא מהני לזה, גם לא יתנם בכלי נחשת, שאינו מצנן כמו שאר כלים.

(ד) חי"א, ולא נזכר במ"ב.

ז. אם רואה שלא יספיקו לו המים שלנו, מתר להוסיף לתוכן שאר מים, ובלבד שיהא הרב ממים שלנו, ולכתחלה טוב שיהיו שני שלישים ממים שלנו². ויש להידר, אם אפשר, לשאב את המים שמוסיפין מתוך [משאבה] - פלומפ או שאר באר מכסה, שאין השמש באה על המים.

(ה) לד' מ"ב, די לכתחלה ברב רגיל.

ח. כשאופין ביום ראשון, צריכין לשאוב ביום חמישי בערב, פי ביום ערב שבת אי אפשר לצמצם בין השמשות. ובשעת הדחק, אם לא שאב ביום חמישי, ישאב בערב שבת לאחר מנחה, או בשבת על ידי גוי³.

(ו) במ"ב כתב: אם שכת, יכול לשאב בע"ש מבעוד יום אפלו בעוד היום גדול. ואם שכת, יכין בין השמשות ע"י גוי [ובשע"ת מתיר ע"י ישראל].

ט. אין לשפף את המים מפני המת, ולא מפני התקופה, שנאמר, שומר מצוה לא ידע דבר רע⁴. ומכל מקום לכתחלה כשיודע שהתקופה תפול, יניח בתוך המים חתיכת ברזל קטנה ונקיה, כמו מחט, ותהא תלויה בחוט, שלא יצטרך

אַחַר כֶּךָּ לְהַכְנִיס אֶת הַיָּד לְתוֹךְ הַמַּיִם לְקַחַת אוֹתָהּ, אֲלֵא יִמְשְׁכָנָה עִם הַחוּט.
(ז) ובמים, שאינם למצות מצוה – אם ישיג אחרים בקלות, ישפכם. [ויש שפקפק, שאף במצות מצוה כן].

סימן קי

א. תנור שֶׁאָפוּ בוֹ חֲמֵץ כְּשֶׁרוֹצֶה לְאַפּוֹת בוֹ מִצּוֹת צָרִיךְ לְהַכְשִׁירוֹ עַל יְדֵי לְבוֹן בָּאוּר, דִּהְיִנוּ שִׁיִּסְקוּ כָּל כֶּךָ עַד שִׁיְהִיו נִיצוּצוֹת נִתְזִין מִמֶּנּוּ, כִּי בְּפִחוֹת מִזֶּה לֹא הָיָה לְבוֹן גָּמוּר. וְצָרִיךְ לְזַהֵר שֶׁיִּלְכוּ הַגָּחָלִים עַל פְּנֵי כָּלוּ. וְטוֹב וַיֵּשֶׁר הוּא, לְגַרְפוֹ וּלְנַקּוֹתוֹ הַיֵּטֵב אַחֵר הַהֶסֶק, וּלְהַמְתִּין עַד שִׁיִּצְטַנֵּן קֶצֶת, וְאַחֵר כֶּךָ יַחְזוֹר וַיִּסְיָקֵהוּ לְאַפִּית הַמִּצּוֹת, וְלֹא מִיָּד אַחֵר הַלְבוֹן.

ב. יֵשׁ נוֹהֲגִין לְטוֹחַ אֶת הַתַּנּוּר בְּקֶרֶקַע חָדָשׁ, כִּדִּי שֶׁלֹא יִצְטָרְכוּ לְהַכְשִׁירוֹ עַל יְדֵי הֶסֶק. שֶׁהַחֲמֵץ הַבָּלוּעַ בִּגְגּוֹ וּבְקִירוֹתָיו, הוּא נִפְלֵט עַל יְדֵי לְבוֹן מִהַשְׁלֵהֶבֶת שֶׁמְסִיקִין לְאַפִּית הַמִּצּוֹת, וּמִנְהֵג יָפָה הוּא, וּבִלְבָד שִׁיִּטּוּחוֹ אוֹתוֹ בְּקֶרֶקַע עָבָה כְּעֵבִי אֶצְבַּע אוֹ יוֹתֵר עַל פְּנֵי כָּלוּ. אֲבָל טִיחַ מוּעָט אֵינוֹ מוֹעִיל כָּלוּם.^א

(א) ולענין דיעבד – עין מ"ב.

ג. אֵין לְשִׁין וְאֵין עוֹשִׁין אֶת הַמִּצּוֹת אֲלֵא בְּבֵית מְקָרָה^ב, וְלֹא כִּנְגֵד חֲלוֹן פְּתוּחַ, אֲפֹלוּ אִם אֵין הַחֲמָה זוֹרַחַת שָׁמָּה. אֲבָל אִם הַחֲלוֹנוֹת נְעוּלִים וַיֵּשׁ בָּהֶן זְכוּכִית, מִתֵּר אִם אֵין הַחֲמָה זוֹרַחַת שָׁמָּה. אֲבָל אִם הַחֲמָה זוֹרַחַת שָׁמָּה, לֹא מִהְיֵי חֲלוֹן זְכוּכִית, אֲלֵא צָרִיךְ לְפָרֵס וּלְלוֹן בְּמָקוֹם זְרִיחַת הַחֲמָה. וְכֵן צָרִיכִין לְזַהֵר שֶׁלֹא יִהְיֶה הַבֵּית מְסָק וְחָם.

(ב) זה דוקא ביום מעונן, אך באינו מעונן מותר בחוץ במקום הצל.

יסוד ושורש העבודה

לִבְנוֹ רְאוּי לְהַבִּינֵם כָּל סִפּוּר הַהֲגָדָה עַל לְשׁוֹן לְעֹז, לְפָרֶסֶם לָהֶם גִּדּוּל הַנְּסִים וּגְבוּרוֹת וְנִפְלְאוֹת שֶׁל בּוֹרְאָנוּ יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ וַיִּתְעַלֶּה. וְלֹא דִי לְפָרֵשׁ לָהֶם כָּל־לִיּוֹת הַנְּסִים מֵהַ שְׁכָתוֹב בַּהֲגָדָה — רַק לְפָרֵט וּלְבָאֵר בְּאֵר הַיֵּטֵב כָּל נֶס וְנֶס עַל-פִּי מֵהַ שְׁנַמְצָא כָּתוּב בַּגְּמָרָא וּמְדַרְשִׁים וּבְשָׂאֵר סִפּוּרִים. וְרְאוּי לְכָל יוֹדֵעַ סִפּוּר, מִקֵּדָם פֶּסַח לְחַפֵּשׂ בְּכָל הַסִּפּוּרִים בְּדִקְיָן שְׂבָעִין, דּוּכָתָא דְלִדְיָדָהּ הָיָה מְאוּמָה אֵיזָה עֲנִינִים קְדוּשִׁים בְּפָרִטֵי הַנְּסִים וְהַנִּפְלְאוֹת שֶׁל יְצִיאַת מִצְרַיִם הַפְּתוּב בַּתּוֹרָה בְּכָל־לִיּוֹת, וּלְסַפֵּר פְּרִטֵיהֶם לְבָנָיו וּלְבָנֵי-בֵיתוֹ בְּלֵיל שְׁמוֹר פֶּסַח, כִּדִּי לְהַגְדִּיל בְּעֵינֵיהֶם הַנֶּס, וַיִּתְּנוּ בְּלִבָּם יוֹתֵר שֶׁבַח וְהוֹדָיָה לְהַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ וַיִּתְעַלֶּה, וְדִי בְהַעֲרָה זֶה.

כ"ט אדר

ליקוט מספרים הקדושים

יסדר שולחנו דרך חירות

יסדר שולחנו יפה בכלים נאים כפי כוחו.

(שו"ע סימן תע"ב ס"ב)

ואע"ג דבכל השנה טוב למעט בזה משום זכר לחורבן, בליל פסח מצוה להרבות שזהו בכלל דרך חירות.

(משנה ברורה שם סק"ו)

אוצרות טללים נפתחים

הגיע ליל יום טוב הפסח, קרא יצחק לעשו בנו הגדול ואמר: בני, הלילה הזה העליונים אומרים שירה, הלילה הזה אוצרות טללים נפתחים, היום הזה ברכת טללים, עשה לי מטעמים, עד שאני חי אברככה. ורוח הקדש משיבה אותו ואומר 'אל תלחם את לחם רע עין', הלך להביא ונתעכב שם.

אמרה רבקה אל יעקב: בני, הלילה הזה אוצרות טללים נפתחים, הלילה הזה העליונים אומרים שירה, עשה מטעמים לאביך ויאכל, עד שהוא בעודו חי יברכך.

(פרקי דרבי אליעזר - פרק לא)

ליל שימורים

ליל שמורים הוא לה' להוציאם מארץ מצרים הוא הלילה הזה לה', שמרים לכל בני ישראל לדורותם.

(שמות יב, מב)

ובתרגום יונתן: ארבעה לילות כתיבין בספר דוכרנייא קדם רבון עלמא. ליליא קדמאה, על אברהם. תליתאה כד איתגלי במצרים והות ידיה מקטלא כל בוכרא דמצרים וימיניה משיזבא בכורין דישראל. רביעאה, כד אתגלי למפרוק עמא בית ישראל מביני עממיא וכולהון קרא לילי נטיר. בגין כן פרש משה ואמר, ליל נטיר לפורקן הוא מן קדם ה' למפקא ית עמא בני ישראל מארעא דמצרים הוא ליליא הדין, נטיר ממלאכה מחבלא לכל בני ישראל דבמצרים יטי למיפרקהון מגלוותהון לדריהון.

[תרגום: ארבעה לילות כתובים בספר הזכרונות לפני אדון העולם: לילה ראשון, כאשר נגלה לברוא עולם. שני כאשר נגלה לאברהם. שלישי, כאשר נגלה במצרים והיתה ידו הורגת כל בכורי מצרים וימינו מצילה את בכורי ישראל. רביעי, כאשר יתגלה לפדות את עם בית ישראל מבין הגויים, וכולם קרא ליל שימורים. בעבור כן פרש משה ואמר, ליל שמור לגאולה הוא לפני ה' להוציא את עם בני ישראל מארץ מצרים הוא הלילה הזה, שמור ממלאכי חבלה לכל בני ישראל שבמצרים, וכן לגאלם מגלותם לדורותיהם].

אז רוב ניסים הפלאות בלילה

אמר מהר"י סג"ל, בכל כ"ד ספרים [של תורה נביאים וכתובים] היכן שנם נעשה בלילה, הוא היה ליל פסח.

(מנהגי מהר"ל - סדר ליל שני של פסח, א)

גודל חשיבות כל מנהגי הסדר

דרש מהר"י סג"ל, כתיב (משלי כה, יד) אשרי אדם מפחד תמיד, וכתיב (תהלים קיב, ז) משמועה רעה לא יירא, קשיין קראי אהדדי, אלא ר"ל מפחד תמיד אל דבר מצוה לעשותה כתיקונה. כך יהא כל אדם חרד באימה לקיים מאמר חכמים שתקנו מצות הסדר וההגדה. ולא יהא הדבר קל בעיניו, אף אם כמה דברים יש בסדר שנראה בעיני האדם שאין הקפדה בהן, ישכיל בדעתו לקיים, שאין שום דבר ריק בהן.

(מנהגי מהר"ל - סדר ההגדה, א)

מצוות הסדר לעורר אורות הגאולה

ביציאת מצרים נבררו ישראל ונבדלו מכל העמים להיות מתעלים במדרגתם ממדרגת האנושיות החמרית ולהיות ראויים להתעטר בעטרת הקדושה, ומה שעד אותו הזמן היה חשך החמריות מתגבר בגוף וגורם לאור התורה והקדושה שלא יאיר, הנה אחר שסבלו ישראל הענוי והשעבוד הגדול שסבלו, נתפייסה מדת הדין ונשאר המקטרג בלי מענה ונזמנו ליאור באור העליון.

והנה בלילה זה, כל זה מתחדש ומתעורר מה שנעשה בראשונה, וזה עצמו סיוע אל הגאולה האחרונה שתענה, ואמנם עיקר הסדר תלוי בד' דברים, והם פסח מצה ומרור וד' כוסות. והנה מעיקר התיקון של הלילה הזה הוא להראות חרות של הנצחון שנצח הטוב את הרע, ועל ידי זה נשבר כח הסטרא אחרא ונכנעת הכנעה גדולה.

שסדרה החכמה העליונה, שכל תיקון שנתקן ואור גדול שהאיר בזמן מהזמנים, בשוב תקופת הזמן ההוא, יאיר אור מעין האור הראשון, ותחודש תולדת התיקון ההוא במי שקבלו. והנה על פי זה נצטוינו בחג בכל הענינים שנצטוינו לזכר יציאת מצרים, כי בהיות התיקון ההוא תיקון גדול מאוד שנתקנו בו וכמו שכתבתי לעיל, הוקבע שבשוב תקופת הזמן ההוא יאיר עלינו אור מעין האור שהאיר אז, ותחודש בנו תולדת אותו התיקון, ועל כן נתחייב באותם הענינים כולם.

(דרך ה' (לרמח"ל) - ח"ד פ"ז, אות ו)

לא לדבר שיחת חולין בלילה זו

קדושת הלילה הזה וכל הדינים הנוהגים היא קדושה רבה במאד, כי אז בחר בנו השם יתברך מכל העמים וקדשנו במצותיו. על כן ראוי לאדם להיותו נזהר שלא ידבר בלילה זה שום שיחת משיחת חולין, ויזהיר בני ביתו על זה, ולא היו נפרדים מדבקות השם יתברך רגע כמימרא, רק יתעסקו הכל במצות הלילה הזה ובספורי נסי מצרים ולפרסמם לבני ביתו. ואם הקדוש ברוך הוא חלק לו חלק בבינה ויודע סודות הענינים, יעסוק בהם.

(השל"ה הק')

טעמים גדולים נגלים ונסתרים

והנה למצוות הנהוגות בלילה הקדושה הזו של ליל פסח, דיני פסח מצה ומרור וארבע כוסות ושני טיבולים והסיבה, יש להם טעמים גדולים נגלים ונסתרים וסתרי סתרים, ומצוה גדולה היא לספר בהם, וכל המרבה לספר הרי זה משובח, וכל אדם מחויב לספר בהם להבין ולהשכיל עד מקום שיד שכלו מגעת. (של"ה הקדוש - מס' פסחים, תורה אור, טז)

ליל שימורים לעוסקין במצוות

'ליל שמורים הוא לה'. שאלו להרב רבנו מורנו והרב חיים וויטאל ז"ל, כי בליל פסח אדם מישראל היה עולה בסולם ונפל ונטלע, ואיך ארע זה בליל שמורים. והשיב הרב ז"ל, דהאיש ההוא בלילה ההוא עשה עבירה, ומשום הכי נפל ונטלע.

ומדבריו ז"ל מבואר, דליל שמורים הוא בזמן שעוסקין במצות, או לפחות כשלא ילך לדבר עברה, אבל אם חס ושלוש יעבור עברה אין לו שמירה. וזה אפשר פשוט הכתוב עצמו 'ליל שמורים הוא לה' ואין שטן ואין פגע רע, ובאר אימתי אני אומר 'ליל שמורים', היכא דהוא 'הלילה הזה לה', דהלילה הוא מקודשת לשמים וריח עברה לא עדת בה, אבל בלאו הכי ישיגהו עונו, כי יותר פגם בלילה הזו כמו שנבאר (מערכת ל, יב).

(החיד"א דבש לפי)

מאד חביבה מצות הסדר

ומאד חביבה מצות הסדר, דלא אשכחן דהקפידה תורה על תינוקות יותר מבלילה זו, דכתיב (שמות יג, ח) והגדת לבנך, אע"ג דכתיב גם בהקהל (דברים לא, יב) 'את הנשים והטף', הא פריך התם 'טף על מה הן באין, ליתן שכר טוב למביאיהן'.

(מנהגי מהרי"ל)

ליל שימורים ע"י שמירה דוקא

הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל (ממעזיבון) מאפמא זי"ע היה מצוה גם בלילה הראשונה של פסח לסגור דלתי הבית בהמנעולים שלהם, ואמר על זה, דהא באמת

אין בטוחות מגניבה ע"י מנעולים, דהא אנו רואים דעל פי רוב נעשה הגניבה ע"י ששוכרים הגנבים את המנעולים, אבל זה דוקא בכל השנה, אבל בלילה הראשונה של פסח שהוא ליל שמורים אז בטוחים מגניבה, דהא נודע דדוקא באיתעוררתא דלתתא איתער איתערותא דלעילא, וכן כל המעשים הנעשים למטה נעשה כן למעלה, לכן צריכים לסגור הדלת במנעול לעשות שמירה מגניבה למטה, ועי"ז מעוררים למעלה להמשיך משם שמירה למטה, ובפסח בלילה הראשונה מובטח שלא יהיה שם גניבה.

(רמזי הגדות)

כל אחד ואחד יכול ללוקח מלילות הללו

מי שהוא עובד ה' באמת יכול לקח מלילות הללו של סדרים הרבה והרבה, הן בגשמיות והן ברוחניות. לאו דוקא אנשים גדולים יקרי הערך, אלא אף האנשים הגסים פחותי הערך, יכול כל אחד ואחד לקח לפי יערכו. כי למי היטיב השם יתברך יותר משהיטיב לנו, הלא היטיב לנו מן הכל, הלא החלק הטוב מן הכל נתן לנו, כי חלק י"י עמו, והתורה הקדושה שעשועי השם יתברך מסר לנו עם כל מצותיו וסודותיו הקדושים, בכל אחד תלוי כל טוב, והרגלים הקדושים הכל נמסר לנו.

(בית אהרן)

כל הפושט יד נותנין לו

אבי זצוק"ל אמר, 'כאן הבן שואל', פי' שואל הוא ל' שאלה ובקשה ר"ל כאן יכול הבר ישראל לשאול ולבקש מאביו שבשמים כל מה שצריך ולקבל חיות על כל הדברים בלילה הזה ולהשיג מה שלא עמל יגע על זאת.

(בית אהרן)

לשמוח במצוות הלילה

מהראוי לשמוח מאד בזה שהגיענו אל הלילה הזה, ולא ממעשינו הטובים אנו יכולים לשמוח, כי יודעים אנו בעצמנו איך הם גרועים ואינם מתוקנים מעשינו ואיך הם עובדותינו, רק שצריכים לשמוח מזה שזכינו לזמן הזה כי עם כל זה

זכינו לאכול בו מצה ומרור ואמרנו ההגדה, וכאשר יתן לנו השם יתברך אשר נזכה ונחיה ויגיענו למועדים ולרגלים אחרים, נטיבה מעשינו ביותר.

(בית אהרן)

מתעורר הזמן בכל שנה ושנה

מעשה ברבי אלעזר בן עזריה וכו', שהיו מסובין בבני ברק וכו'. י"ל דהתנאים הק' ההם התבוננו ונתנו לבם אל הגלות המר הזה שהולך ומתגבר בכל יום, ורצו לעשות איזה דבר להועיל שלא נשתקע ח"ו בעמקי הקליפות, לזה הסתכלו בעין שכלם הקדוש והזך והבינו בענין אותו הלילה של יציאת מצרים שהאירו אז המוחין דגדלות הוסרו ממילא כל הקליפות ונכנעו תחת הקדושה, והאירו אז אורות מזוקקים ומזהירים, והנה דבר זה מתעורר בכל שנה ושנה, ובלילה הזה נפתחו כל מקורין עילאין קדישין. ולכך נתייעצו יחד ועלה מוסכם בלבם עצה טובה ונכונה, להמשיך הארה מאותו הלילה, על כל משך זמן הגלות, ועל כן נתוועדו יחד ב'בני ברק' דוקא, לשון ברקאי, לרמוז על נהורין עילאין קדישין שנתגלה בזה הלילה, והם נתעלו עם המוחין שלהם להנהורין הללו, והיו מספרים, לשון ספר ובהרות, היינו שהיו מזככין ומאירים, ביציאת מצרים כל אותו הלילה, היינו הגלות שנמשל ללילה אשר הם היו בו לעת עתה, והיו ממשיכין מוחין עילאין ושפע אלהות מאותן המוחין על כל משך זמן הגלות הזה לבל נשקע ח"ו בין הקליפות וכו'.

(אוהב ישראל)

זמן מסוגל להשריש אמונה בבניו

כל ימות השנה אף אם יאמר להבן הספור יציאת מצרים לא יהיו אז הדברים מתישבים בלבו ולא יכנסו באזניו, כי זה תלוי באמונת הלב, ולא כל מוחא סביל דא. וזהו שאמרה לנו התורה (שמות יג ח) 'בעבור זה', ודרש בעל ההגדה 'לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה ומרור מונחים לפניך', רצה לומר כליל פסח שאז מתגלין הארת המוחין אשר רומזין לזה המצה והמרור, ובזו הלילה מתגלה אור השכל והאמת והאמונה, וחופף בלילה הזה על כל זרע ישראל. ואז כשתשיב לבך תשובה זו ותגיד לפניו כל הספור הלז אז בודאי יכנסו דברי האב באזני

הבן ויאמין באמת ביציאת מצרים. מה שאין כן בשאר ימות השנה שאז החשכות גובר בעולם על ידי זה לא יכול הבן לקבל דברי אביו ולהאמין בהם. ויהי רצון שיקויים בנו במהרה בימינו כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות אמן.
(אוהב ישראל)

להיות בשמחה בלילה

בליל פסח נתגלה האור הבהיר, ובפרט בשעה שאומרים הלל, שאין זה כל השנה וימים טובים הלל גמור בגימטריא שד"י, היה משדד מערכות, הלולא בביתא מרפסין איגרא (ראה פסחים פה:), רמזו בדבריהם כדרך המשל דאיתא בזהר הקדוש (ח"ג קיד:) משל למלך שכעס על בנו ומרחקו ממנו ומטרוניתא עמו, לימים בא המלך מחמת רחמנותו על בנו ומשגיח מן החלונות ומציץ מן החרכים לראות מה בנו עושה, ושרי געה ובכה. ועל כל פנים אם רואה שהבן בשמחה אין הבכיה כל כך גדולה.

ולזה צריך להיות בשמחה, וצריך בהלולא לרפוס איגרין, רצה לומר לשבור כל איגרין וכותליו, שלא יצטרך עוד הקדוש ברוך הוא להשגיח מן החלונות, רק ונגלה כבוד ה' לעיני כל. אלא שלאחר ההלל יכול האור הבהיר להסתלק ממנו, וצריך להמשיך עליו הקדושה אחר כך בקדוש ובמצה ובארבע כוסות הן כנגד ארבע כוסות של (חמלה) וכנגד ארבע כוסות התרעלה שעתידי הקדוש ברוך הוא להשקות הרשעי ארץ. וזהו פרוש חוטפין מצה בלילי פסחים בשביל שלא ישנו הפרחים (פסחים קמ:), רצה לומר שתכף אחר ההלל צריך להמשיך עליו הקדושה, כדי שלא ישנו הפרחים זהו המוחין, האור הבהיר. וצריך להמשיך עליו הקדושה בכוס של קדוש כנגד בן חכם.

(עבודת ישראל)

יוכל לבוא לידי אמונה שלמה

בפסח מתגלה ומתנוצץ אמונת ישראל, עד שיוכל לבוא לידי האמונה והידיעה השלימה באמיתת מציאותו ית"ש, ואיך הוא סובב כל עלמין, עד שיתבושש לחשוב מחשבת חוץ לפני כבוד גדלו אשר הוא ממלא כל עלמין ויודע מחשבותיו.

ויש רגע בחצי הלילה הלזו, שאם שמור האדם עצמו בלילה הזה ממחשבות זרות, רק יעמול שכלו במחשבות קדושות, אזי כשבא הרגע של חצות לילה שבו נכנסו ישראל בהאמונה השלימה בעת צאת ממצרים - והנה הדבר הזה הוא נצחי בכל שנה - וע"כ יוכל לבוא אז לידי האמונה השלימה שבוא בעת הגאולה. (מנחם ציון)

זמן להכרית עריצים

פסח הוא זמן הגאולה השלימה לבני ישראל וכו', שהעת הזאת הוא מסוגל בכל שנה לעשות נקמה בעכו"ם, שהם עומדים עלינו להפרידנו מהבורא ית' וכו', וצריכין אנו לבערם ולכלותם מן העולם ע"י תורה ותפלה ומעש"ט, אמנם ביותר נוכל לזמר עריצים ולהכרית כל החוחים והקוצים ע"י אכילתנו בקדושה ובטהרה כמבואר בספה"ק וכו', ובפרט בליל התקדש חג הפסח שמסדרין השלחן במצה ובמרור וד' כוסות ובכל התיקונים אשר תקנו לנו חז"ל, בודאי ע"ז כל הרשעים הם מתבערים מן העולם ולא יראה ולא ימצא מהם שום שריד ופליט. (דברי מנחם (רימנוב) - לפסח)

כל ליל פסח יוצאים עוד ממצרים

אל מוציאם ממצרים. אמר 'מוציאם' ולא הוציאם וכו', ונראה על דרך אומרם ז"ל (פסחים קטז, ב) בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים, על כן אמרו יודעי פנימיות התורה, כי כל ליל פסח מתבררים כוחות הקדושה מהקליפה, ונוספים בעם בני ישראל, והיא הבחינה עצמה של יציאת מצרים, והוא אומרו 'אל מוציאם', כי לא יציאה ראשונה לבד, אלא בכל שנה ושנה מוציאם כנזכר.

(אור החיים הק' - במדבר כג, כב)

כולם שווים לטובה

הלילה הראשונה של פסח, אז כביכול מפזר השי"ת השפע לכל נפש כקטן כגדול, וכאשר לבוש המצוה ג"כ אז, אפילו עני שבישראל לא יאכל עד שיסב (פסחים פ"ז מ"א), מפני שאז נפתח האור שלא בהדרגה שלא מצד אתדל"ת, וממילא כולם שווים לטובה, גם העני ואביון דלית ליה מגרמיה כלום.

(תורת אמת - איגר)

המלאכים מקנים בכל

המלאכים רואים למעלה את הנחת רוח להקדוש ברוך הוא, והאורות הגדולים מהעריכת הסדר ואמירת הגדה של בני ישראל קבוצי מטה בעולם הזה, ומחמת שהם אינם יכולים לעשות כזאת לכן הם מביטים עלינו בקנאה גדולה שמקנאים אותנו מאד בזה הלילה, ויש לפחד שלא ישלום חם ושלום על ישראל עין הרע מהבטת המלאכים עלינו, ואמר בזה הלשון: וויא דיע מלאכים גלאנצן אויף אונז מרוב קנאה בנו, ולכן סדרו הקדמונים זה הפיוט חד גדיא שהוא לחש לענין הרע נגד המלאכים.

(אבני זכרון לובלין)

באין מוחין דגדלות

עשה ה' יתברך עמנו חסד גדול ונס נפלא ופסח ודלג על הקץ והאיר עלינו הארה נפלאה שלא כסדר, כמבואר בכונות מעוצם ההארה ליל פסח שמאירין כל המוחין ובאין מוחין דגדלות קודם למוחין דקטנות וכו', ועיין שם שעל ידי זה היה עיקר הגאולה וכו', עיין שם. כי ה' יתברך בעצמו נתגלה במצרים, בבחינת 'ועברתי בארץ מצרים אני ה', אני ולא מלאך, אני ולא שרף, אני וכו'. שזהו בחינת התגלות פני הקדושה שנתגלה אז בהארה נפלאה.

(ליקוטי הלכות ל"ת)

עצות והנהגות כדי לקיים המצות בראוי וכנכון

מצות תאכל במקום קדוש (ויקרא ג, ט). דהיינו על פי הדברים הנ"ל שצריך כל דבר לשרות בו ברכה, צריך להיות כלי נכון בלי פגם, לא מצא הקדוש ברוך הוא כלי מחזיק ברכה אלא ישראל (עוקצין ג, יא).

א) לזה לקבל עליו כלילה הזאת קדושה בשלימות, על שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים במקום השראת הקדושה צריך שלא יהיה חמץ, כל המנחות באות מצה (מנחות נג), וזה היה במקדש גם עכשיו הלילה הזאת שאנו מכינים עצמינו להשראת הקדושה ואהי' להם מקדש מעט ויהיה מרכבה לשכינה, לזה מצות תאכל במקום קדוש, במקום שרוצים השראת השכינה.

ב) מקודם צריך שלא יהיה ח"ו מפרש חגיכם, שהחמירו בזוהר מאוד (זוהר ח"ב

פ"ח ת"ח דכלהו זמנין וחגיגין בעי בר נש למחדי למסכנא. ואי איהו חדו בלחודוהי ולא יחייב למסכנא עונשי' סגי דהא איהו בלחודוהי חדי ולא יחייב חדי לאחרא עליה כתיב (מלאכי ב, ג) וזריתי פרש על פניכם, ושלחנא מלאו קיא צואה (ישעיהו כה, ח). וכן מצינו הראשונים שהיו עושים כן בכל יום.

ג) השמחה. אין השכינה שורה מתוך עצבות אלא מתוך שמחה של מצוה (שבת ל:). לא כהכילים ר"ל אף בשעת האכילה הם מתאבלים על ממונם, ועל זה נאמר (ישעיהו א, יד) חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי היו עלי למורח, דרך משל אדם מכנים אצלו מלך וכו', והיינו שמחה של מצוה שנותן ממון עבורו, וז"פ (שמות יב, כא) משכו וקחו וגו' על פי הזוה"ק בכל המצות שורה הסמ"א על המצות, אלהי מסכה לא תעשה לך את חג המצות תשמור (שם לד, יז יח).

ד) תשובה. דהכלל קודם כל מצות צריך תשובה, וזה (שם לד, כה) לא תשחט על חמץ דם זבחי, בעוד שהחמץ קיים מעבירין את המת מלפני הכלה (כתובות יז.), וזה (תהלים לד, טו) סור מרע ועשה טוב, עד אמצא מקום לה' משכנות לאביר יעקב (שם קלב, ה). וזה מצות תאכל במקום הקדוש, וזה הקרבן מקודם. (נעתק מכת"י ישן ראשי דברים).

(תפארת שלמה)

כל פמליא של מעלה באים

בכל ליל פסח הקדוש ברוך הוא מתענג עם כל הפמליא שלמעלה מהשירות ותשבחות והסדר וספור יציאת מצרים בלילה הזה, ואינו נכנס לגן עדן בחצות לילה כי אם לשמוע שירות ותשבחות של ישראל (זוהר הקודש). וזהו שאמרו בגמרא (נזיר כג.) שנים שאכלו פסחיהן אחד אכלו לשם אכילה גסה ואחד לשם פסח על זה הכתוב אומר כו', עיין שם. ולמה נקטו זה באכילת פסח דוקא ולא באכילת קדשים ומעשר שני וכיוצא בהם. אך זהו האמת, להיות כי בלילה זה המלך והשכינה וכל משרתי עליון וצדיקים שבגן עדן כולם באים לעולם הזה להשתעשע עם ישראל. לכן האוכל לשם אכילה גסה הוא נבזה מאד לפני המלך בעמדו לפני ד' ומלאכיו אשר לפניו ויתנהג כאחד הריקים, לכך צריך לירא ולרגוז בלילה הזה מפני פחד ד' ומהדר גאווה.

(תפארת שלמה)

כולם יוצאים מאפילה לאור גדול

ואף אתה הקהה את שניו ואמר לו בעבור זה עשה ה' לי דייקא בצאתי ממצרים, שגם במצרים היו ישראל משוקעים במ"ט שערי טומאה ואעפ"כ גאל אותם הקב"ה, וכן עתה מחויב כל איש מישראל להאמין ולומר בעבור זה עשה ה' לי דייקא, כי גם עתה בלילה הזאת מתעורר הכח הזה אשר אפילו מי שהוא משוקע מאוד ועומד בשפל המצב ובדיוטא התחתונה, בכח האמונה ובכח האחדות יכול לצאת מאפילה לאור גדול.

(ישמח ישראל)

מעין עולם הבא

ואחר כך כשבא אל הסדר, יצייר לו עתה שהוא בגן עדן, והסעודה מעין הסעודה של סעודה לעתיד לבא היא, הכל מתערב לקדושה אחת, אכילת מצה ומרור, אמירת הגדה, שתית יין של הד' כוסות הארת יין המשומר, ושוב הלל ושוב שירות ותשבחות לד' המשובח והמפואר, מלאכי מעלה עומדים צפופים להקשיב לרנתנו ואבינו מלכנו עומד ושמח ומתענג לקבל את שירתנו ותהלתנו כנודע מזהר הקדוש. וכל תיבה שאומר האיש הישראלי על הסדר מרגיש בעצמו את קדושתה, אהובה וענוגה לו, שמח ומתקדש בה עד שממש חבל לו על שכבר נשמטה ממנו, רוצה הוא לכפלה עד אלף פעמים, ולא להנתק ממנה, בטל הוא כוללו אליה וכורע לפני מתיקת הדבורים חתיכות יריעות ספר התורה של הקדוש ברוך הוא אשר בפניו, וכאמור צריכים להשאיר קדושה זו על כל השנה ובאורה נסע תמיד ונלך (מכתב לאנ"ש).

(חובת התלמידים)

חשבון הנפש קודם הסדר

והנה כי כן, צריך כל אדם לעשות חשבון הנפש קודם הסדר, ולהעלות במחשבתו כל אשר עלה ועבר על נפשו מיום היותו על האדמה עד היום הזה, ועל ידי זה יהא לבו נשבר בקרבו בראותו כמה מעשים שמן הצורך לו לתקנם. ולא מבעיא מעשים שאינם מהוגנים, אלא אפילו דבר הרשות שלו צריך לחזור עליהם ולתקנם, במה שלא היה זהיר לעשות באופן היאות שיהיו נחשבים לדבר

שבקדושה, כמו שישכתב החובת הלכות דכל מעשי בני אדם לא יתחלקו אלא לב' ענינים או עבירה או מצוה, וגם דברי הרשות אם עשאו בכונה הראוי הם בכלל מצוה ואם לאו הם בכלל עבירה.

וזה רמז בלשון המשנה הקדושה, הביאו לפניו מטבל בחזרת, דקתני יעוד מקודם שהביאו לפניו מצה וחזרת, האי חזרת מלשון חזור כך ומלשון מחזיר על לימודו, דהיינו שהוא חוזר עליו על כל מה שעבר עליו מעודו עד היום. עד שמגיע לפרפרת הפת, ועיין תוספת יו"ט שהוא מלשון שליו הייתי ויפרפרני, היינו שיעסוק בתשובה שהוא מרומז בחזרת הנ"ל, כל כך יעמיק בענין הזה עד שהוא מגיע לפרפרת הפת, דאפילו הפת שנהנה ממנו נמי יביאו לבחינת שליו הייתי ויפרפרני, שיהיה לבו נשבר בקרבו ויגמור בנפשו לתקן את כל מעשיו וא"ש.

(ערוגת הבושם)

קיטל, שלא שינו מלבושם

שמעתי מר' יעקב דב משיטשליניק בהרב בנימין זאב [מבאלטא - תלמידו המובהק של הר"ק ר"פ מקאריין זי"ע], שלכן לובשין הקיטל בליל פסח, כי ישראל נגאלו ממצרים בשביל שלשה דברים, שלא שינו שמם ולא שינו לשונם וכסותם, והקיטל הוא מלבוש שאין הגויים לובשים מלבוש כמוהו, ע"כ מראים בלבישתו שבזכות זה נגאלנו.

(אמרי פנחס החדש - שער פרשיות ומועדים, קפא)

קיטל, להיות שמח בחלקו

[נהגו] ללבוש הקיטל, כדי לצייר לפניו כאלו היה כבר בעולם הבא וראה התחיה שלו ופסק בעצמו הפסק לעשות לו כל הענין כפי הראוי לו, רק נתנה לו הברירה לשוב עוד כאן כדי לתקן מעשיו, ובודאי משם והלאה יראה להוסיף מחול על הקודש. משום זה צריך ללבוש הקיטל, כאלו היה שם ובא לכאן שנית לחג עצמו. ובזה יהיה שמח וטוב לב לתן שבח והודיה על שפטרו מדינו וחולץ לשלום, ומוסיף וחולץ ממדרגה למדרגה במהרה בימינו.

(דברי שמואל)

לעשות תשובה בער"ח ניסן

תוכחת מוסר של ראש חודש, מאחר שהוא זמן כפרה, יראה האדם שיעשה תשובה גמורה בלב שלם. דהיינו בערב ראש חודש יעשה כמו יום כיפור, כפי שנוהגין הרבה מחסידי עליון, ויתקן כל המקולקל, הן בממון הן בגוף הן בנפש, ויתוודה בבכי בה ובחרטה גמורה, ויעזוב דרכו הרעה, וכשיכנס החודש יהיה כבריה חדשה. שמכאן ואילך יתלבש בקדושה ובדביקות בו יתברך, בבטול החמץ ובביעורו יזכו כי החמץ הוא היצר הרע הוא השמן שאור שבעיסה, ושאסור אילו במשהו, ויבדוק אחריו בחורין ובסדקין לבערו ולבטלו בסור מרע ועשה טוב, ויטהר קודם החג הקדוש אשר השם יתברך בחר בנו וכו'.

(של"ה הק')

ליקוט מספרים הקדושים

ליל שימורים לא נועלין הבתים והדלתות

בליל פסח יקרא אדם בפני מטתו ברכת 'המפיל חבלי שינה' וקריאת שמע, אך שאר הפסוקים שאומרים להצלה מהמזיקין לא צריך, כי ליל שימורים הוא משומד ובא מן המזיקים, ומטעם זה אין נועלין דלתות בתים בבדיח חזק כמו שעושין בשאר הלילות, דעיקר האמונה לבטוח בשמירת הקב"ה וכו',

מנהגי מהרי"ל סדר ליל שני של פסח

ומנהג בכמה מקומות שאין נועלין החדרים שישנים בהן בלילי הפסח, כי בניסן נגאלו ובניסן עתידין ליגאל דכתיב ליל שימורים הוא לה', לילה המשומד ובא מששת ימי בראשית, ואם יבוא אליהו ימצא (האדם) הבית פתוח ויצא לקראתו מהרה, ואנו מאמינים בזה, ובשכר זה האמנה נגאל בעזרת הש"י ובמהרה בימינו אמן.

ספר המנהיג, הלכות פסח עמ' תכ"ג

חק לניסן

תפלה מהשל"ה הק' לעד"ה ניסן כ"ט אדר

כ"ט אדר

תפילה מהשל"ה הק' לערב ר"ה ניסן

תפילה זו, חיבר השל"ה הק' לבקשה על פרנסה בערב ראש חודש ניסן. וכתב כי "ראוי לצום שלא יאכילנו הקדוש ברוך הוא זכויותיו בעולם הזה. ויהיה זה התענית יום קודם ערב ראש חודש ניסן, כי בניסן טללים שהם לברכה נפתחים", (כפי שכתב במס' תמיד סו"פ נר מצוה).

אַתָּה הוּא הָאֱלֹהִים הַזֶּה מִקֶּרְנֵי רָאִמִּים וְעַד בִּיצי כְּנִים, וְאַתָּה הוּא הַמְכִּין כָּל צָרְכֵיהֶם, וְנוֹסֵף עַל הַצָּרִים הַהִכָּרְחִיִּים אֶתָּה הוּא הַנוֹתֵן בְּמַלְוֵי וְרִיוֹחַ וְעֵשֶׂר וְכָבוֹד. כָּל זֶה אַתָּה עוֹשֶׂה בְּנִדְבַת לְבָב הַטּוֹב. כִּי אַתָּה הוּא נָדִיב בְּאַמֶּת, לֹא כִּמוֹ שְׁקוֹרִין לַפְּעָמִים לְאָדָם אֶחָד נָדִיב, כִּי נִדְבָתוֹ אֵינָה אֲמִתִּית רַק לְתִשְׁלוּם גָּמוּל אוֹ בְּשִׁבִּיל טוֹבָה שְׁקִדְמוּהוּ וְהָרִי הוּא פְסוּחָה. אֲכֵן מִי הַקְדִּימָה וְשִׁלְמָה, וּבְנִדְבַת לְבָב הַטּוֹב – טוֹב וּמַטִּיב אֶתָּה לְכָל. וְלִי אֲנִי עֹבְדְךָ הַטֹּבָת עַל כָּל, וְנִתַּתְּ לִי עֵשֶׂר וְכָבוֹד מִיָּדְךָ הַכֹּל, בְּרַכְתָּנִי מִכָּל פֶּה לְכָל, נָתַתְּ לִי סְפָרִים הַרְבֵּה, וְכֶסֶף וְזָהָב לָרֵב, וּמַלְבוּשֵׁי כָבוֹד וְדִירָה בְּכָבוֹד, קִמְנַתִּי מִכָּל הַחֲסָדִים אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת עֹבְדְךָ, וַיֵּרָא אֲנֹכִי מְאֹד לְנַפְשִׁי שֶׁלֹּא יִהְיֶה חֶסֶם וְשָׁלוֹם הָעֵשֶׂר שְׁמוֹר לִי לָרַעָה לְהַאֲכִילֵנִי הַמַּעַט מִזִּכּוּיוֹתֵי שְׂפִידִי, וּבָאֵם הוּא בֵּן קָח נָא אֶת בְּרַכְתִּי וְאַל אֶרְאֶה בְּרַעְתִּי לְעוֹלָם הַבָּא עוֹלָם הַנֶּצַחִי, וּבָאֵם רְצוֹנְךָ הַטּוֹב לְמַהֲב וּלֹא לְמִשְׁקָל, תֵּן בְּלִבִּי וּבְלֵב כָּל הַנְּלוּיִם אֵלַי שֶׁלֹּא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּמַתְנוּתֶיךָ לְתַעֲנוּגִים גּוֹפְנִיִּים, וְיִתְפָּרְנְסוּ מִמֶּנּוּ בְּעַלֵּי תוֹרָה, אֲנָשִׁים כְּשָׂרִים, אֲנָשִׁים הַגּוֹנִים, עֲשׂוֹת צְדָקָה הַרְבֵּה וּגְמִילַת חֲסָדִים לְקְרוֹבִים וּלְרַחוּקִים, וְדַבֵּר יְהוָה יָקוּם.

יְהִיו לְרָצוֹן אֲמָרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי.

דעא